

УДК 378.001 (045)

ЛИТВИНОВ Андрій Сергійович,
аспірант, Глухівський національний
педагогічний університет імені Олександра
Довженка, Україна
e-mail: kiiirrra@meta.ua

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У ПРАКТИКУ ВИЩОЇ ШКОЛИ

***Анотація.** Обґрунтовано результати дослідницько-експериментальної роботи з перевірки організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх викладачів закладів вищої освіти до впровадження освітніх інновацій. Сформульовано авторське визначення поняття «провайдинг освітніх інновацій», розкрито поняття «готовність до впровадження освітніх інновацій». Визначено пряму залежність підвищення рівня готовності до впровадження освітніх інновацій від окреслених організаційно-педагогічних умов і компетентностей, що сформовані у процесі вивчення навчальної дисципліни «Провайдинг інновацій в освіті».*

***Ключові слова:** вища освіта; освітній процес; майбутній викладач; інновації; провайдинг інновацій; впровадження інновацій; організаційно-педагогічні умови; педагогічний експеримент.*

Постановка проблеми. Розвиток і підвищення конкурентоспроможності будь-якої країни в сучасному світі передбачає перехід від використання людських ресурсів із низьким рівнем базової професійної підготовки до інтенсивного залучення висококваліфікованих фахівців, які підготовлені до інноваційної діяльності.

Серед актуальних проблем сьогодення – якість професійної підготовки фахівців педагогічної галузі. Формування професійної компетентності майбутніх працівників освіти зумовлено економічними, політичними, соціальними чинниками і є пріоритетом у розвитку культури, освіти, передумовою розв'язання соціальних викликів у державі.

Професійна діяльність викладачів вишів серед інших педагогічних професій посідає особливе місце і визначається не тільки обсягом освітніх завдань, а й значущістю розв'язання проблеми фахової підготовки молодого покоління до оволодіння освітніми нововведеннями, яка є актуальною в контексті формування потреби провайдингу освітніх інновацій у магістерській підготовці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему становлення, розвитку й оновлення вищої освіти в цілому і системи професійно-педагогічної підготовки у вищій школі широко відображено в історико-педагогічних, теоретико-методологічних, науково-методичних дослідженнях. Теоретичне підґрунтя, що стало основою для нашого дослідження, відображено в працях М. Стріха [11], Р. Яковенка [12], В. Борисова [3], М. Денисенка [4] та ін. Водночас ґрунтовний аналіз праць учених свідчить про недостатню дослідженість проблем формування професійної готовності майбутніх фахівців до впровадження інновацій у сфері освіти.

Мета дослідження – обґрунтувати результати дослідницько-експериментальної роботи з перевірки організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх викладачів закладів вищої освіти до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи.

Виклад основного матеріалу. Моніторинг процесу підготовки конкурентоспроможного фахівця освітньої сфери дав підстави зазначити, що педагогічній діяльності, як і будь-якій іншій, властива не тільки кількісна міра, але і якісні характеристики. Якщо інновації в педагогіці розглядати як тривалий і

багатоетапний процес, а викладачів – як провідників інновацій в освітній процес, то рівень сформованості готовності до впровадження освітніх інновацій, на наш погляд, можна правильно характеризувати, урахувавши рівень мотивації та творчого ставлення педагога до власної діяльності. Цей показник відображає рівень реалізації власних можливостей у процесі досягнення поставлених цілей, оскільки бажання творчо підходити до процесу викладання навчального матеріалу є важливою об'єктивною характеристикою. Вона зумовлена назрілою потребою розроблення інноваційних підходів до процесу навчання й підвищеними вимогами суспільства до якості освіти.

Відтак, узагальнюючи наукові дослідження вчених, визначаємо поняття «готовність до впровадження освітніх інновацій» як особливий особистісний стан майбутнього викладача, що характеризується наявністю й певним рівнем сформованості мотиваційно-цільового, інформаційно-когнітивного, діяльнісно-творчого і результативно-рефлексивного компонентів у їх єдності та відображається у прагненні й здатності максимально реалізовувати власні можливості, розвивати творчий потенціал [5].

З огляду на це, на виконання мети дослідження було виокремлено організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи:

- формування позитивної мотивації та ціннісного ставлення майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій;
- застосування можливостей інноваційного потенціалу різних дисциплін магістерської підготовки щодо формування готовності до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи;
- розширення й поглиблення теоретичних знань студентів, формування вмінь застосовувати освітні інновації у процесі вивчення дисципліни за вибором «Провайдинг інновацій в освіті»;
- сприяння опануванню студентами вміннями, навичками і досвідом застосування освітніх інновацій;
- залучення студентів до самостійної проектно-дослідницької діяльності з розроблення власних проектів застосування інноваційних технологій.

Для перевірки визначених організаційно-педагогічних умов на констатувальному етапі експерименту (2015-2016 н.р.) розроблено й впроваджено в освітній процес методичку дослідницько-експериментальної роботи, яка орієнтована на сучасні форми навчання з впровадженням інноваційних підходів відповідно до документів, що регламентують зміст освіти, і охоплює дисципліну за вибором «Провайдинг інновацій в освіті», робочу і навчальну програми, короткий зміст лекцій, практичних занять, самостійної роботи студентів, авторський навчальний посібник «Педагогічний провайдинг інновацій в освіті».

Для визначення рівня прояву окремих компонентів готовності було розроблено діагностичні засоби і дібрано діагностичні методички, що визначали рівні за описаними нами критеріями; визначено контрольні й експериментальні групи; проведено оцінювання рівня готовності майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи; здійснено зведення і математичне опрацювання результатів оцінювання; зіставлено результати контрольних і експериментальних груп за статистичними критеріями. Усього в експерименті взяло участь 135 студентів експериментальних груп і 120 – контрольних. Експериментальні групи охоплювали тільки студентів денної форми навчання.

У результаті аналізу одержаних даних дійшли висновку, що у традиційній підготовці студентів магістратури до майбутньої викладацької діяльності недостатньо уваги приділяється формуванню готовності до впровадження освітніх інновацій. Як наслідок, високого рівня сформованості окремих компонентів готовності досягає

недостатня кількість студентів. Однією з причин цієї ситуації було визначено відсутність спеціальних методик, що спрямовані на формування готовності до інноваційної діяльності, недостатню поінформованість викладачів у галузі педагогічної інноватики.

Аналіз діяльності викладачів університетів показав, що значна частина під час підготовки і проведення занять не застосовують (або застосовують незначною мірою) інноваційні технології, інтерактивні й мультимедійні підручники, посібники. Виникає об'єктивна потреба в удосконаленні фахової підготовки студентів магістратури до цього виду професійної діяльності шляхом виявлення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов, розроблення моделі й методики формування процесу формування готовності майбутнього викладача до впровадження освітніх інновацій у процесі магістерської підготовки.

Оскільки будь-яка діяльність, зокрема й інноваційна, неможлива без ресурсного забезпечення, що передбачає всі можливі види матеріальних і нематеріальних ресурсів (науково-педагогічні кадри, фінансування, час, інформація, обладнання), то поняття «провайдинг інновацій» доцільне для поширення й у вітчизняній освітній практиці як одне з основних понять забезпечення інноваційної діяльності. Аналіз наукової літератури дає змогу визначити поняття «провайдинг освітніх інновацій» як комплексне забезпечення процесів створення, розроблення, освоєння, поширення й застосування нововведень, що має на меті підвищення ефективності змісту і технологій навчання й виховання [5].

Варто зауважити, що вибіркова дисципліна освітньої програми підготовки магістрів спеціальності 073 Менеджмент «Провайдинг інновацій в освіті» і навчальний посібник «Педагогічний провайдинг інновацій в освіті», рекомендований ученою Радою Глухівського НПУ ім. О. Довженка (протокол № 8 від 30.01.2017 р.), спрямовані на ознайомлення майбутніх викладачів із концептуальними положеннями теорії інноваційного розвитку, принципами і методами державного регулювання інноваційної діяльності, методологічними і теоретико-методичними основами організації та управління інноваційним процесом [6]. Застосування майбутніми магістрами означеного посібника у процесі магістерської підготовки розглядаємо як ефективний засіб формування когнітивної, діяльнісної та професійно-творчої предметної компетентності.

Мета навчальної вибіркової дисципліни «Провайдинг інновацій в освіті» полягає в наданні майбутнім викладачам дієвої допомоги у процесі засвоєння концептуальних і практичних засад освітніх технологій, формування готовності до впровадження інноваційних інновацій у практику освітнього процесу закладів освіти різних типів; ознайомлення студентів із широким спектром освітніх технологій шляхом набуття систематизованих знань про основні нововведення, новації в освіті, вихованні, управлінні; оволодіння практичними навичками і досвідом здійснення освітньої діяльності. Необхідно навчити майбутніх фахівців освітньої галузі орієнтуватися в різноманітних системах, технологіях, методиках навчання, адекватно оцінювати їх і впроваджувати в освітній процес.

Завдання навчальної дисципліни:

- систематизувати і поглибити знання про технологічний підхід у навчанні; сучасні освітні технології, їх ознаки, класифікацію; педагогічні технології на основі активізації діяльності студентів (активних методів навчання).
- формувати теоретичний і практичний досвід застосування перспективних освітніх інновацій у професійній педагогічній діяльності;
- формувати здатності описувати, характеризувати й аналізувати сучасні освітні інновації; застосовувати сучасні підходи до організації освітнього процесу; застосовувати освітні інновації у фаховій діяльності відповідно до потреб, мети, завдань;
- формувати вміння моделювати пріоритетну педагогічну технологію за вибором, здійснювати дослідницьку і пошукову діяльність, працювати з різноманітними джерелами педагогічної інформації;

– розвинути здатність до аналізу, синтезу, логічного мислення, інноваційності, креативності (творчої діяльності).

На формувальному етапі експерименту (2016-2017 р.) було реалізовано програму формувальної дії в експериментальних групах і проведено проміжний контроль рівня прояву залежної змінної, яка характеризувала рівень сформованості професійної готовності майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій. Окрім того, було розроблено навчально-методичний комплекс, експериментально перевірено та обґрунтовано його вплив на процес формування готовності до впровадження освітніх інновацій; апробовано навчально-методичні матеріали вибіркової дисципліни освітньої програми підготовки магістрів спеціальності 073 Менеджмент «Провайдинг інновацій в освіті», зокрема, навчального посібника «Педагогічний провайдинг інновацій в освіті».

На контрольному етапі педагогічного експерименту (2017 р.) проведено оцінювання рівня готовності майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи; зведення і математичне опрацювання результатів оцінювання; порівняння контрольних і експериментальних груп за статистичними критеріями та формулювання висновків щодо ефективності розробленої методики.

Усього педагогічним експериментом було охоплено 275 респондентів, а саме: 135 студентів експериментальних і 120 студентів контрольних груп, 20 досвідчених викладачів університетів (стаж педагогічної діяльності становив не менше 10 років). Дослідження здійснювалося протягом 2016-2017 і 2017-2018 н.р. викладачами кафедр провідних педагогічних вишів України в межах підготовки магістрів спеціальності 073 Менеджмент як вибіркової дисципліни спеціалізації «Освітній менеджмент» та інших спеціальностей галузі знань 01 Освіта/Педагогіка як складника навчальних дисциплін «Методологія і методи наукових досліджень», «Педагогіка: педагогіка вищої школи, менеджмент освіти, дистанційна освіта».

Аналіз результатів діагностичного апарату нашого дослідження та спостереження за навчально-педагогічною діяльністю магістрантів показало, що після вивчення навчальної дисципліни «Провайдинг інновацій в освіті» більшість студентів почали активно застосовувати освітні інновації, імпровізувати в поєднанні їх, брати участь у різноманітних вебінарах і онлайн конференціях, у процесі самостійної роботи – активно застосовувати Інтернет-сайти необхідного спрямування. На підставі цього зазначаємо значне підвищення рівня застосування освітніх інновацій магістрантами.

Рівень сформованості готовності майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи на формувальному етапі експерименту засвідчив ефективність визначених організаційно-педагогічних умов підготовки і відповідної методики впровадження, оскільки в експериментальних групах спостерігається значне підвищення високого і зменшення низького рівнів за всіма компонентами готовності, водночас незначні зміни в контрольній пояснюємо природним впливом.

Аналіз одержаних результатів дає змогу констатувати, що в експериментальній групі значно збільшилася кількість респондентів (до 48 %), які планують у своїй майбутній професійній діяльності постійно застосовувати освітні інновації. Кількість респондентів, які мають намір фрагментарно застосовувати інновації, збільшилася до 39 %, епізодично – знизилася до 11 %. Респонденти, які віддали перевагу традиційним технологіям і не виявили потреби до систематичного застосування освітніх інновацій, склали лише 2% (табл. 1).

Ефективність обґрунтованого комплексу організаційно-педагогічних умов можна підтвердити і показниками набутих компетентностей майбутніх викладачів учителів у галузі освітньої інноватики. Йдеться про рівень засвоєних знань щодо провайдингу освітніх інновацій. У таблиці 2 наведено показники засвоєння знань в експериментальних групах, що збільшилися на 15%. Число студентів із низьким рівнем знань скоротилося на 11%:

Таблиця 1

Динаміка ставлення майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи (експериментальна група - 135 студентів)

Етап експериментального дослідження	Ставлення майбутніх викладачів вищих навчальних закладів до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи, %			
	Планую використовувати в освітньому процесі			Віддаю перевагу традиційним технологіям
	Цілеспрямоване постійне бажання	Фрагментарне	Епізодичне	
Констатувальний	27	33	24	16
Контрольний	48	39	11	2

Таблиця 2

Динаміка рівня інформаційно-когнітивного компонента готовності до впровадження освітніх інновацій (експериментальна група – 135 студентів)

Етап експериментального дослідження	Рівні знань майбутніх викладачів у галузі освітньої інноватики, %			
	Високий	Достатній	Середній	Низький
Констатувальний	16	25	36	22
Контрольний	31	33	24	11

Однією з важливих умов і водночас засобом професійної підготовки й формування професійної компетентності традиційно розглядається педагогічна практика студентів [9]. Перевірка рівня набутих компетентностей, теоретичної та практичної підготовки студентів до самостійної роботи, створення широких можливостей для забезпечення творчого потенціалу особистості майбутнього викладача відбувалося під час проходження педагогічної практики, оскільки жоден із компонентів готовності не може бути сформований лише в умовах освітнього процесу в аудиторіях закладу вищої освіти. Одержані результати свідчать про значно вищий рівень сформованості вмінь до впровадження освітніх інновацій у експериментальних групах (рис.1):

Рис. 1. Сформованість умінь застосовувати освітні інновації в практичній діяльності в контрольних та експериментальних групах

Висновки та перспективи подальших розвідок. Отже, доходимо висновку про те, що під впливом експериментальних чинників у майбутніх викладачів суттєво знизилися

бар'єри до впровадження освітніх інновацій у практичній діяльності, а це свідчить про ефективність розробленого навчально-методичного забезпечення та організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів вищих закладів освіти до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи і запропонованої авторської методики.

Позитивна динаміка міжрівневого переходу з конкретними якісними змінами засвідчує дієвість і перспективність подальшого застосування запропонованих організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів до впровадження освітніх інновацій у практику вищої школи, навчальної дисципліни (спецкурсу) «Провайдинг інновацій в освіті» та авторського навчального посібника для студентів магістратури.

Список використаних джерел

1. Lytvynov Andriy. (2016). Структурні компоненти та основні критерії професійної готовності викладача до провайдингу інновацій / Structural components and basic criteria of professional readiness of the teacher to the providing of innovation / Basic Trends in Public Sector. Monograph. – Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu. URL: <http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/pt2016.pdf>
2. Zenchenko Tetyana. (2016). Вплив інноваційного освітнього середовища на формування креативності майбутніх менеджерів у вищому навчальному закладі / Influence by innovative educational environment to the forming creativity of the future managers in higher educational establishment / Basic Trends in Public Sector. Monograph. – Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu. URL: <http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/pt2016.pdf>
3. Борисов В. В. Теоретичні проблеми підготовки до управлінської діяльності. Професійна освіта : педагогіка і психологія / Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia. VIII; за ред. Т. Левовицького, І. Вільш, І. Зязюна, Н. Ничкало. – Ченстохова – Київ: Вид-во Академії ім. Яна Длугоша, 2006. – С. 225–240.
4. Денисенко М. П. Провайдинг інновацій : підручник / М. П. Денисенко, А. П. Гречан, М. В. Гаман та ін. ; за заг. ред. проф. М. П. Денисенка. – Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 448 с.
5. Литвинов А. С. Готовність до провайдингу інновацій як важлива професійна якість майбутнього викладача / А. С. Литвинов // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – № 5 (59). – 468 с.
6. Литвинов А. С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті : навч. посібник / за заг. наук. ред. д. пед. н., проф. В. В. Борисова. – Суми : Університетська книга, 2017. – 265 с.
7. Максимюк С. П. Педагогіка : навч. посібник / С. П. Максимюк. – Київ : Кондор, 2005. – 667 с.
8. Менеджмент української освіти в контексті євроінтеграції : моногр. / П. Біліченко, О. Зайцева, Т. Зенченко та ін. ; за заг. ред. Г. Луценка. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю.А., 2017. – 272 с.
9. Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. Наказ МОН України за № 93 від 08.04.93 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.
10. Проекти стандартів вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti>
11. Стріха М. В. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів : збірник / М. В. Стріха, В. С. Шовкалюк, Т. В. Боровіч, Ж. І. Дутчак, А. О. Сєдов. – Київ : Прок-Бізнес, 2009. – 40 с.
12. Яковенко Р. В. Інноваційна діяльність в Україні : проблеми та перспективи / Р. В. Яковенко. URL: [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/72.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/72.pdf)

References

1. Lytvynov, Andriy. (2016). *Structural components and basic criteria of professional readiness of the teacher to the providing of innovation* / Basic Trends in Public Sector. Monograph. Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu. Retrieved from <http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/pt2016.pdf> (in Polish)
2. Zenchenko, Tetyana. (2016). *Influence by innovative educational environment to the forming creativity of the future managers in higher educational establishment* / Basic Trends in Public Sector. Monograph. Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu. Retrieved from <http://pedagogika.wszia.opole.pl/ebook/pt2016.pdf> (in Polish)
3. Borysov, V. V. (2006). Theoretical problems of preparation for management activity. Professional education: pedagogy and psychology. *Kształcenie zawodowe: pedagogika i psychologia*. VIII; za red. T. Levovytskoho, I. Vil'sh, I. Zyazyuna, N. Nychkalo. Chencstokhova–Kyiv: Vyd-vo Akademiyi im. Yana Dluhosha (in Ukr.)
4. Denysenko, M. P., Hrechan, A. P., & Hama, M. V. (2008). *Providing Innovation: A Tutorial*. Kyiv: Vydavnychyy dim «Profesional» (in Ukr.)

5. Lytvynov, A. S. (2016). Readiness to Provide Innovation as an Important Professional Quality of a Future Teacher. *Pedahohichni nauky: teoriya, istoriya, innovatsiyi tekhnolohiyi (Pedagogical sciences: theory, history, innovation technology)*, 5 (59). Sumy: SumDPU imeni A.S.Makarenka (in Ukr.)
6. Lytvynov, A. S. (2017). *Pedagogical Providing Innovations in Education: Teaching manual* / ed. by Borysov, V. V. Sumy: Universytetska knyha (in Ukr.)
7. Maksymyuk, S. P. (2005). *Pedagogycal*. Kyiv: Kondor (in Ukr.)
8. *Management of Ukrainian Education in the Context of European Integration: monograf* / Bilichenko, P., Zaytseva, O., Zenchenko, T. & other; ed. by Lutsenko, H. (2017). Cherkasy: Vydavets Chabanenko Yu. A. (in Ukr.)
9. *On Approval of the Regulations on the Practice of Students of Higher Educational Institutions of Ukraine*. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 93 from 08.04.93. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>. (in Ukr.)
10. Projects standards higher educational. Retrieved from <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovometodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/proekti-standartiv-vishoyi-osviti> (in Ukr.)
11. Strikha, M. V., Shovkalyuk, V. S., Borovich, T. V., Dutchak, Zh. I., & Syedov, A. O. (2009). *Strategy of innovative development of Ukraine for 2010-2020 in the context of globalization challenges: a collection*. Kyiv: Prok-Biznes (in Ukr.)
12. Yakovenko, R. V. *Innovation in Ukraine: Challenges and Prospects*. Retrieved from [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/72.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/72.pdf)

Abstract. *LYTVYNOV Andriy Sergiyovich. Experimental checking of the process of formation the preparedness of future higher education system teachers to implement educational innovations into practice.*

Introduction. *Professional activity of teachers of higher education takes a specific stand among other pedagogical professions and is determined not only by the volume of educational tasks, but also by the significance of solving the problem of professional training of the younger generation to mastering educational innovations. The issue is relevant in the context of the formation of the need for provision of educational innovations in master's training.*

The purpose is to substantiate research and experimental work on verification of organizational and pedagogical conditions for forming the readiness of future teachers of higher education institutions to implement educational innovations in the practice of higher education.

Results. *On the basis of the analysis of scientific literature, the concept of «providing educational innovations» has been defined as a comprehensive provision of processes for the creation, development, awareness, dissemination and use of innovations aimed at increasing the efficiency of the content and technologies of education and upbringing.*

Based on the generalization of scientific research the notion «readiness for implementation of educational innovations» is defined as a special personal condition of the future teacher, characterized by the presence and certain level of motivation-target, informational-cognitive, activity-creative and productive-reflexive components as a whole. Such state is reflected in the aiming at and ability to realize their own capabilities as much as possible, to develop creative potential.

Considering all aspects mentioned above in order to fulfill the research objective, organizational and pedagogical conditions for forming the readiness of future teachers to implement educational innovations into the practice of higher education were identified as follows: the formation of positive motivation and goal-oriented attitude of future teachers towards the implementation of educational innovations; use of opportunities of innovative potential of different disciplines of master's degree curriculum in formation of readiness for implementation educational innovations in the practice of higher education; expansion and deepening of theoretical knowledge among students, formation of skills to use educational innovations in the process of studying the discipline of choice «Providing innovations in education»; assistance in mastering the skills, capabilities and experience of using educational innovations by students; involving the students in independent design and research work on developing their own projects for the application of innovative technologies.

As a result of the experimental research direct relationship between improving preparedness for implementation of educational innovations and organizational and pedagogical conditions as well as competences formed during the study of the discipline «Providing of innovation in education» was established. As such, the level of knowledge and skills of experimental group students (within 15% limit) and the desire to use educational innovations in professional practice (up to 21%) have been heightened.

Originality. Author's definition of the notion «providing educational innovations» has been formulated. The concept of «readiness to implement educational innovations» has been specified, organizational and pedagogical conditions of formation of the investigated readiness have been defined. The program of educational discipline «Providing Innovations in Education» and the manual «Pedagogical Providing Innovations in Education» aimed at familiarizing future teachers with the conceptual provisions of the theory of innovation development, principles and methods of state regulation of innovation activities, methodological and theoretical and methodological foundations of organization and management of innovation process have been prepared.

Conclusion. The influence of experimental factors on future teachers has significantly reduced the barriers to the implementing educational innovations in practice, which indicates the effectiveness of the developed teaching and methodological materials as well as organizational and pedagogical conditions for the training of future teachers of higher educational institutions to implement educational innovations in the practice of higher education together with the proposed methodology.

Key words: higher education; educational process; future teacher; innovations; provision of innovations; introduction of innovations; organizational and pedagogical conditions; pedagogical experiment.

Одержано редакцією 07.12.2017
Прийнято до публікації 14.12.2017

УДК 373.29.2.015.31 (045)

МЕЛЬНИК Наталія Іванівна,
доктор педагогічних наук, доцент кафедри
дошкільної освіти Педагогічного інституту,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Україна
e-mail: n.melnyk@kubg.edu.ua

ПРАВОВЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПАРАДИГМІ СУЧАСНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Анотація. На підставі аналізу психолого-педагогічної літератури виявлено особливості реалізації завдань правового виховання в контексті сучасної парадигми дошкільної освіти. Уточнено сутність поняття «парадигма», виокремлено моделі парадигм сучасної освіти в цілому і визначено домінуючі парадигми дошкільної освіти. Представлено змістову характеристику поняття «правове виховання дітей дошкільного віку». Визначено особливості актуалізації правового виховання дітей дошкільного віку в парадигмі сучасної дошкільної освіти, проаналізовано особливості реалізації засад правового виховання в контексті реалізації підходів і у змісті дошкільної освіти.

Ключові слова: правове виховання; парадигма освіти; моделі сучасної парадигми освіти; діти; дошкільний вік; дошкільна освіта; підходи; аксіологія.

Постановка проблеми. Становлення й розвиток правової держави і громадянського суспільства не можливий без належного правового виховання, громадянської освіти всіх членів суспільства, починаючи з найменших – дітей дошкільного віку і завершуючи освітою дорослих. Динамічні зміни і процеси, що відбуваються в українському суспільстві, євроінтеграційні тенденції та співробітництво держави з провідними європейськими і міжнародними установами у сфері економічної, інформаційної й освітньої галузей, налагодження зв'язків із представниками міжнародних громадських асоціацій актуалізують в Україні питання правового захисту всіх членів суспільства і піднімають проблему правової освіченості населення в цьому аспекті.